

Îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă la Universitatea Ebraică din Ierusalim

Dr. Sanda Bercovici

Biblioteca de Asistență Socială și Educație
Universitatea Ebraică din Ierusalim
E-mail: sandab@savion.huji.ac.il

Dr. Sanda Bercovici este director al Bibliotecii de Educație și Asistență Socială din cadrul Universității Ebraice din Ierusalim. Predă cursuri de management de bibliotecă, știința informării și resurse de informare în cadrul Colegiului Universitar David Yellin. A publicat numeroase articole și studii și a prezentat numeroase comunicări pe tema managementului de bibliotecă, bibliotecii virtuale și erei informaționale. Interesele sale de cercetare sunt: educația în informare, accesul liber la informație, rețelele sociale.

Rezumat

Modificările continue în învățământul superior din Israel și în diseminarea informațiilor afectează mijloacele de comunicare a informației, utilizarea informației și cunoașterea umană. Schimbările din bibliotecă au o puternică influență asupra modului în care aceasta informează comunitatea și asupra modului în care specialiștii din bibliotecă înțeleg rolul lor în performanța studiilor superioare și în procesul de învățământ. Esența activității de bibliotecă la Universitatea Ebraică este educația în domeniul informării, dar nu există o politică omogenă sau programe de instruire.

Cuvinte cheie: educația în informare, învățământ superior, biblioteci

La începutul secolului XXI, bibliotecile universitare din Israel sunt tot mai mult implicate în crearea de cunoaștere. Noi strategii de management, realizări de înaltă performanță, sunt folosite pentru a reorganiza atât teoria cât și practica bibliotecilor universitare.

Diversitatea de biblioteci universitare din Israel este rezultatul direct al varietății de instituții de învățământ superior, cu diferite misiuni, diferite

structuri organizatorice, influențe academice diferite și diferite organisme studențești. În scopul susținerii misiunii educaționale specifice a instituției, conținutul colecțiilor de bibliotecă și serviciile trebuie să răspundă nevoilor specifice ale acesteia.

Istoria bibliotecilor universitare din Israel este legată direct de proclamarea statului Israel. În 1948, în Israel erau două universități: Institutul Israelian de Tehnologie (sau Technion), fondat la Haifa, în 1924, și Universitatea Ebraică din Ierusalim, înființată în 1925 pe Muntele Scopus. De atunci, au mai fost create încă cinci universități: Institutul de Știință Weizmann (1949), Universitatea din Tel Aviv (1953), Universitatea Bar-Ilan (1955), Universitatea din Haifa (1963) și Universitatea Ben-Gurion din Negev (1966), plus Open University, pentru învățământ la distanță. Astăzi există, de asemenea, multe colegii, atât colegii regionale cât și școli de formare a profesorilor.

Universitățile israeliene nu au un model uniform de bibliotecă. În timp ce la Universitatea din Haifa există o singură bibliotecă principală care servește toate departamentele, alte universități, cum ar fi Universitatea Bar-Ilan și Technion, au biblioteci individuale, pentru fiecare departament. Unele universități, cum ar fi Universitatea Ebraică din Ierusalim au mari biblioteci filiale.

Anii 1990 reprezintă debutul bibliotecii electronice. Baze de date, rețele și Internet au devenit cuvinte cheie. În timp ce biblioteca tradițională își continuă sarcinilor sale, o nouă și paralelă bibliotecă – bibliotecă electronică – a apărut.

Bibliotecile universitare din Israel utilizează sistemul online ALEPH, dezvoltat în Israel și comercializat în întreaga lume, care include cataloage ale universității, biblioteci de colegiu și alte biblioteci și permite căutări în alfabetul european și non-european.

Până în 2005, **Universitatea Ebraică** a reprezentat o excepție, și anume ca o bibliotecă universitară să fie, de asemenea, și bibliotecă națională, păstrând mari colecții prevăzute de Legea Depozitului Legal, incluzând tot ceea ce a fost publicat despre Israel, iudaism, și istoria evreilor. Cele mai multe cărți din colecțiile bibliotecilor universitare israeliene, cu excepția literaturii iudaice și ebraice, sunt în limba engleză, mai degrabă decât în ebraică. Există, de asemenea, cărți în diverse alte limbi.

Din 2003, bibliotecile de la Universitatea Ebraică și din anul 2006 bibliotecile de la Universitatea Bar Ilan au adoptat o nouă structură organizatorică, ca răspuns la nevoile de predare și de cercetare și în același timp la schimbările rapide din domeniul tehnologiilor informației.

Aproape toate bibliotecile Universității Ebraice au fost unificate sub egida Autorității de Bibliotecă care oferă un cadru academic, profesional și administrativ. Autoritatea de Bibliotecă a început procesul de unificare a diferitelor cataloage de bibliotecă.

Principalele biblioteci ale universității sunt Biblioteca pentru Științe Umaniste și Sociale, Biblioteca de Științe, Biblioteca de Drept, Biblioteca Națională de Medicină, Biblioteca de Educație și Asistență Socială și Biblioteca de Agricultură.

Biblioteca Bloomfield pentru Științe Umaniste și Sociale a fost organizată în 1981 prin fuziunea a 24 de biblioteci departamentale din campusul Ram Givat situat într-o clădire de cinci etaje de pe Muntele Scopus. Există trei etaje cu săli de lectură, împărțite în funcție de diferitele domenii de studiu. Fiecare sală de lectură are aproximativ 3000 de metri pătrați. Există un departament media modern pentru colecția de muzică, audio și video. Colecția cuprinde 538623 de titluri de cărți incluse în catalog, abonamente la reviste tipărite, 20000 de abonamente la reviste electronice, DVD-uri și videocasete, baze de date electronice.

Biblioteca Națională Medicală Berman este situată în Centrul Medical Hadassah din Ein Kerem. Biblioteca servește Facultățile de Medicină și Stomatologie, Școlile de Farmacie, Asistente Medicale, Sănătate Publică și Terapie Ocupațională, și Spitalele Hadassah din Ein Kerem și Muntele Scopus. Aproximativ 5000 de cititori activi sunt înregistrați la bibliotecă.

În 1975, colecțiile și personalul departamentelor mai mici și bibliotecilor facultăților au fost comasate în noua clădire de bibliotecă, Biblioteca Națională Medicală Muriel și Philip Berman. Ca bibliotecă centrală a rețelei naționale de biblioteci medicale, aceasta furnizează servicii de împrumut interbibliotecar la aproximativ 80 de universități, instituții medicale de cercetare publice și private din întreaga țară. Are cea mai mare colecție medicală și paramedicală din Israel, inclusiv aproximativ 60000 de titluri de carte și 5000 de titluri de periodice, în total o jumătate de milion de volume. Biblioteca este abonată în prezent la aproximativ 1000 de periodice.

În iulie 2003 au fost comasate trei biblioteci care au devenit **Biblioteca de Educație, Educația Evreilor și Asistență Socială** în campusul de pe Muntele Scopus, de asemenea, subordonată Autorității de Bibliotecă. Colecțiile multidisciplinare acoperă domeniile educație, asistență socială, dar și alte domenii ca psihologie, psihoterapie, sociologie și antropologie cu referire la diferite grupuri de vârstă și tipuri de populație. Biblioteca unificată deține aproximativ 200000 de cărți și o vastă colecție de resurse multimedia, cum ar fi videocasete și jocuri educative. Biblioteca de Educația Evreilor

deține și una dintre cele mai complete colecții de publicații și materiale audiovizuale în domeniul educației evreilor. Aceasta include manuale pentru învățarea limbii ebraice și studii despre evreii din Israel și Diaspora. Biblioteca dispune de un centru media, constând din două camere video, echipate pentru a permite, individual și în grup, vizionarea colecțiilor de DVD-uri și casete video de către studenți și cadre didactice.

Schimbările continue în învățământul superior israelian și în diseminarea informației prin media afectează utilizarea informației și a bazei de cunoaștere. Aceste modificări influențează puternic rolul bibliotecii în informarea comunității și rolul specialiștilor din biblioteci asupra performanței academice și procesului de învățământ. În timp ce în centrul activității bibliotecilor universitare israeliene se află educația în informare, nu există o politică omogenă sau un program de instruire. Fiecare bibliotecă universitară stabilește propriile politici în funcție de propriile nevoi. Chiar și în aceeași universitate, politica de educație în informare și programele pot fi diferite de la o filială la alta.

La Universitatea Ebraică, Autoritatea de Bibliotecă, noua structură organizatorică a tuturor bibliotecilor universitare, încearcă să stabilească un program standard de predare pentru educația în informare, dar, în anul 2008, doar unele departamente au introdus cursuri privind utilizarea facilităților și serviciilor bibliotecii pentru studenți.

În fiecare an universitar peste 2000 de noi studenți s-au înscris la Facultățile de Științe Umaniste și Sociale și la Școala de Administrarea Afacerilor din campusul de pe Muntele Scopus. În prima lună sunt oferite cursuri privind utilizarea bibliotecii studenților care intră fizic în bibliotecă și doresc asistență. În funcție de cerere, bibliotecarii predau la aproximativ 1300 de studenți în grupuri de câte 50. Instruirea în bibliotecă se referă la aspectele generale și normele de bibliotecă (rezervarea cărților, scanarea articolelor etc.), la utilizarea cataloagelor online și la accesarea bazelor de date și revistelor online.

În timpul anului universitar, uneori, cadrele didactice cer specialiștilor din bibliotecă să predea cursuri cu privire la modul de cercetare a unui subiect sau de folosire a bazelor de date specifice domeniul lor.

Recent, o stație pentru persoane cu handicap a fost instalată și studenții vor fi învățați să o utilizeze, la începutul noului an universitar. La secțiunea de referințe, un număr de scurte clipuri video au fost pregătite pentru noii utilizatori pentru a-i ajuta să navigheze pe pagina web a bibliotecii și în catalogul online: <http://www.mslib.huji.ac.il/main/siteNew/?page=89>

Biblioteca de Știință Harman servește ca principală bibliotecă Facultatea de Științe și Matematică. În primele două săptămâni ale fiecărui an universitar se desfășoară o sesiune de instruire specială pentru inițierea noilor studenți. Timp de trei ore în fiecare zi un bibliotecar este prezent la terminalele de la intrarea în bibliotecă și este disponibil pentru a oferi asistență în ceea ce privește căutarea în cataloage, localizarea cărților, crearea unui cont și pentru a răspunde la orice alte întrebări, pe care studenții le pot avea. În plus, o dată pe zi se face un tur al bibliotecii, în care sunt indicate locațiile diferitelor tipuri de cărți, zonele de liniște pentru învățare și computerele pe care studenții le pot utiliza.

Pe parcursul anului, personalul de la biroul de referințe oferă asistență studenților și personalului facultății pentru cercetarea și localizarea informațiilor online.

În timpul anului universitar Biblioteca Harman continuă să ofere cursuri specializate studenților și membrilor facultății cu privire la baze de date specializate, cum ar fi baza de date ISI și subiecte specializate, cum ar fi căutarea de brevete. Cursurile se pot desfășura, la cerere, într-un laborator special. Biblioteca, de asemenea, oferă asistență prin experți pentru anumite baze de date, cum ar fi SciFinder Scholar.

În fiecare an universitar Biblioteca Harman desfășoară un curs online, care este obligatoriu pentru studenții din anul al doilea și al treilea de la anumite departamente, cum ar fi științe sociale, matematică și fizică. Cursul are în vedere căutarea în cataloagele online, utilizarea serviciilor de referințe, a bazelor de date ISI și a bazelor de date specializate, unice pentru fiecare departament.

Strategia **Bibliotecii de Educație, Educație Evreiască și Științe Sociale** pune accentul pe rolul educației în informare care să permită utilizatorilor maximizarea accesului la toate resursele bibliotecii. Ca parte a Consorțiului Israelian de Biblioteci – Malmad, utilizatorii bibliotecii pot accesa o colecție uriașă de resurse electronice ca ebooks, baze de date, reviste electronice.

Având în vedere multiplele posibilități în epoca tehnologiei avansate, dar și diversitatea tot mai mare de utilizatori de bibliotecă, studenții israelieni urmează programe regulate de instruire, iar studenții străini, cadrele didactice, persoanele în vârstă și elevii programe de un an. Biblioteca trebuie să se adapteze acestor programe structurate de instruire:

1. *Cursuri generale de orientare în bibliotecă*, pentru noii studenți, care află despre serviciile și resursele disponibile. Ei au opțiunea de a participa la diferite ore la aceste cursuri, în grupuri de până la 20 de

persoane. Cititorii care au nevoie de perfecționare sau de instruire personală sunt asistați individual de către un bibliotecar de la serviciul de referințe.

2. *Ateliere de lucru pentru utilizarea resurselor electronice din facultate* care ajută atât facultatea cât și studenții să obțină cele mai bune resurse din bibliotecă și să lucreze pe cont propriu.

3. *Ateliere de lucru pentru studenții de la masterat și doctorat orientate spre cercetarea subiectelor speciale.*

Utilizarea crescândă a tehnologiei în biblioteci afectează toate domeniile de prelucrare a informațiilor și de acces. Creșterea resurselor electronice oferă studenților mult mai multe opțiuni de căutare a informației. Bibliotecile nu au o platformă comună de căutare pentru toate bazele de date, de aceea, utilizatorii trebuie să învețe și să înțeleagă diferitele interfețe de căutare. Studenții masteranzi și doctoranzi preferă tot mai mult să utilizeze resursele electronice și se familiarizează mai rapid cu diferitele interfețe.

Autoritatea de Bibliotecă de la Universitatea Ebraică a încercat să explice facultăților din cadrul Universității și administrației importanța cursurilor obligatorii de educație în informare pentru studenți. În același timp, bibliotecarii își îmbunătățesc abilitățile de predare, la atelierele speciale de instruire. Toate aceste eforturi ale bibliotecilor și facultăților care înțeleg importanța accesului liber la toate resursele informaționale și utilizarea de noi tehnologii pentru toți studenții, devin din ce în ce mai relevante.

Referințe bibliografice

- BERCOVICI, Sanda. Diversity of training versus diversity of users. În: *IFLANET, 66th IFLA Council and General Conference, Jerusalem, Israel, 13-16 August, 2000*.
- BLAKE, Virgil, P. ed; TJOUMAS, Renee. (ed.) *Information literacies for the twenty-first century*. Boston, Mass: G.K.Hall, c1990.
- BREIVIK, Patricia, S. *Student learning in the information age*. Phoenix, AZ: Oryx Press, 1998.
- DOYLE, C. *Information literacy in an information society: a concept for the information age*. New York: ERIC, 1994.
- HERNON, Peter; ALTMAN, Ellen. *Service quality in academic libraries*. Norwood, N.J.: Ablex Publishing Co., c1996.
- NIMS, Julia, K. ed.; OWENS, Eric ed. *Managing library instruction programs in academic libraries*. Ann Arbor, Mich.: Published for Learning Resources and Technologies, Eastern Michigan University by Pierian Press, 2003.
- PORTMANN, C.; ROUSH, A. Assessing the effects of library instruction. În: *Journal of Academic Librarianship*, 2004, v. 20, p. 30.

- SMALL, R. et al. Motivational aspects of information literacy skills instruction in community college libraries. În: *College and Research Libraries*, 2004, pp. 96-120
- SPITZER, Kathleen, L.; EISENBERG, Michael. B.; LOWE, Carrie A. *Information literacy: essential skills for the information age*. Syracuse, N.Y.: ERIC, 1998.
- STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane*. Constanța: Ex Ponto, 2001.
- TERRELL, John. *Cross database searching : information literacy for the "real World"?* Regăsire din 18 iulie, 2006, pe site-ul: <http://lifelonglearning.cqu.edu.au/papers/terrell-133-paper.pdf>
- WILDER, Stanley. *Information literacy*. În: *The Chronicle of Higher Education Review*, 7 January 2005.
- WILKINS, J.; LECKIE, G. University professional and managerial staff: information needs and seeking. În: *College & Research Libraries*, 1997, v. 58, pp. 561-573.